

Doel van dit protocol

Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door de regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Wij streven ernaar:

- Dat kinderen zich veilig voelen, dat ze vertrouwen hebben in ons (juffen en meesters), in elkaar, in zichzelf en de mensen om hen heen.
- Dat de kinderen de kans krijgen zo veel mogelijk op eigen niveau te presteren binnen de mogelijkheden van de school.
- Het onderwijs zo te organiseren dat leerlingen leren samen te werken
- Dat kinderen niet alleen kennis maar ook sociale en praktische vaardigheden leren die nodig zijn om het samenwerken met de ander mogelijk te maken.
- Dat kinderen leren omgaan met gevoelens en emoties van zichzelf en die van de ander.
- Dat kinderen leren een ander te respecteren en te waarderen.
- Dat wij bij de kinderen aandacht willen voor normen en waarden en respect voor ieders culturele en levensbeschouwelijke achtergrond.
- Dat kinderen zicht ontwikkelen tot zelfstandige person

Plagen en Pesten

De begrippen plagen en pesten worden regelmatig door elkaar gebruikt. Toch bestaat er een duidelijk verschil. Plagen zie je vaak bij mensen die elkaar wel mogen. Men neemt elkaar in de maling, zonder dat er een dreigende situatie ontstaat. Men haalt een grapje bij elkaar uit. Een beetje plagen kan zelfs de sfeer verbeteren. Bij pesten zijn er een duidelijk slachtoffer en een dader. De dader heeft de intentie om het slachtoffer te beschadigen. Het gedrag van de dader is (be)dreigend. Het slachtoffer wordt beschadigd en kan zich vaak niet verweren zonder opnieuw aangepakt te worden. Het is dan ook erg belangrijk om duidelijk en consequent te handelen. De rol van de pester, volgers, de omstanders en de gepeste moet belicht worden.

Definitie van pesten

‘Langdurig uitoefenen van lichamelijke en/of geestelijke geweld door één of meerdere personen. Het is gericht tegen een zwakkere partij die niet in staat is zich succesvol te verdedigen’. Pesten is een probleem dat zich niet gemakkelijk laat oplossen. Pesten speelt zich vaak in het verborgene af. Dat maakt het alleen al moeilijk om er grip op te krijgen. Het is van groot belang dat alle betrokkenen pesten als een bedreiging voor een veilige leefomgeving zien. De betrokken partijen moeten zich bereid verklaren pesten te signaleren, melden, voorkomen en bestrijden, zodat er op de school een veilig klimaat ontstaat. Een middel daarvoor is dit protocol, dat door alle betrokkenen dient worden uitgedragen en nageleefd.

Het 5-sporen beleid

Pesten komt het meest voor op scholen. Daarom willen we het signaleren en er samen met alle betrokkenen iets aan doet. Het belangrijkste wat de school kan doen is het pesten zoveel mogelijk voorkómen zodat het een veilige en prettige plek is.

Een in Nederland veel gebruikte aanpak is de 'vijf-sporen-aanpak' van Bob van der Meer. De vijf-sporen-aanpak richt zich op het bespreekbaar maken van het pesten binnen vijf groepen en op het actief betrekken van deze groepen bij het verminderen en voorkomen van het pesten. Aanpakken van pesten vereist niet alleen verbieden. Kinderen moeten leren om te gaan met elkaar zonder een ander onnodig te kwetsen. Volwassenen kunnen daarbij helpen door het goede voorbeeld te geven, duidelijk grenzen te trekken en samen met kinderen oplossingen te zoeken. Alle betrokken groepen hebben een puzzelstukje in handen en alleen samen kunnen ze de puzzel maken, dan pas zie je het hele plaatje.

Bij de aanpak van het pesten zijn 5 partijen betrokken, namelijk:

1. De leerkracht
2. De ouders
3. Het gepeste kind
4. De pester
5. De meelopers

Spoor 1: de leerkracht

De leerkrachten hebben dit pestprotocol gezamenlijk ontwikkeld. Zij gebruiken dit pestprotocol, ze passen dezelfde regels, straffen en procedures toe en zijn duidelijk over afspraken. Hierdoor weet iedereen wat zij van de leerkrachten kunnen verwachten en voor de leerkrachten is duidelijk waar hun verantwoordelijkheden en grenzen liggen. Zodra er vermoedens zijn of signalen binnenkomen dat er gepest wordt houden de leerkrachten een registratie bij in ons leerlingadministratiesysteem. Hierin leggen ze alle vermoedens, signalen etc. vast en volgen het ook op. Leerkrachten gaan zorgvuldig met ouders om. In persoonlijke gesprekken worden zorgen gedeeld en krachten gebundeld, zodat ouders en leerkrachten elkaar kunnen ondersteunen en versterken.

Een belangrijke basisregel die de leerkrachten hebben ingesteld is dat pesten altijd moet worden gemeld. Alle betrokkenen zijn hiervoor mede verantwoordelijk.

Leerkrachten moeten pesten als algemeen onderwerp regelmatig in hun klas bespreken.

Concrete peestsituaties kunnen ze met de betrokken kinderen bepraten.

Ouders worden persoonlijk op de hoogte gesteld door de leerkracht als hun kind pest of wordt gepest zodat zij samen het pesten kunnen aanpakken.

Aanpakken van het pestprobleem betekent meer dan verbieden alleen. Kinderen moeten leren om met elkaar om te gaan zonder de ander wezenlijk te kwetsen. Volwassenen (leerkrachten, begeleiders van clubs, ouders) kunnen hen daarbij helpen, bijvoorbeeld door samen met de kinderen oplossingen te zoeken en door duidelijke grenzen te trekken. Kortom, we moeten er samen aan werken.

Dat betekent dat kinderen moeten weten dat ze om hulp kunnen vragen bij de volwassenen om hen heen. Voor leerkrachten betekent het aandacht hebben voor de signalen van de kinderen. Luisteren naar wat de kinderen te vertellen hebben, erover praten, observeren, groeps gesprekken voeren, regels afspreken en zorgen dat die regels ook werken.

Spoor 2: de ouders

Het is belangrijk dat ouders op de hoogte zijn van ons pestprotocol en onze werkwijze ondersteunen. Pesten op school kan niet voorkomen of opgelost worden zonder betrokkenheid van de ouders. Ouders van kinderen die gepest worden zijn emotioneel betrokken. Zij zijn boos, willen hun kind beschermen en voor hun kind opkomen.

Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze meestal goed in staat andere ouders te ondersteunen. Soms kunnen ouders van het pestende en het gepeste kind samen voor goede oplossingen zorgen, maar dit is soms moeilijk door alle emoties.

De school kan ouders hulp bieden als het gaat om informatie en deskundige hulp. Als er sprake is van pesten kunnen ouders en leerkracht hun kennis en kracht bundelen waardoor zij de kinderen snel en goed samen kunnen opvangen. Het is in het belang van ieder kind, of het nu gepest wordt of pest, zo snel mogelijk uit deze situatie te komen. Als ouders en leerkrachten een lijn trekken en op dezelfde manier omgaan met het kind is dat voor een kind veel prettiger en makkelijker. De school kan, desgewenst, ouders ook ondersteunen bij het zoeken naar externe professionele hulp.

Ouders worden nadrukkelijk gevraagd pesten te melden, dat kan mondeling bij de leerkracht of de vertrouwenspersoon.

Kinderen hebben hun steun nodig, thuis moeten ze zich veilig voelen om te vertellen wat er gebeurt. Kinderen weten vaak niet hoe ze met het pesten kunnen omgaan. Ze durven niet als enige voor het gepeste kind opkomen en zijn bang ook slachtoffer te worden. Ouders kunnen dit met hun kinderen bespreken waarna ze samen op zoek gaan naar mogelijke oplossingen, zoals het pesten bespreken met vriendjes of vriendinnetjes.

Misschien durven ze samen iets te ondernemen naar de pesters of de leerkracht. Dat betekent dat kinderen moeten weten dat ze om hulp kunnen aankloppen bij de volwassenen om hen heen. Voor ouders betekent het aandacht hebben voor de signalen van de kinderen.

Spoor 3: het gepeste kind

Kinderen die worden gepest houden het probleem vaak lang voor zich, ze willen of durven er niet over te praten. Ze zijn boos, verdrietig, onzeker, eenzaam en voelen zich vernederd weerloos en afgewezen. Deze kinderen krijgen een negatief zelfbeeld en het zelfrespect verdwijnt. Kinderen die worden gepest zien vaak geen oplossingen, ze zijn bang om naar school te gaan. Ze hebben vaak hoofd- of buikpijn en de leerprestaties gaan achteruit. Dit komt doordat het gepeste kind zich erg onveiligheid voelt: "Wat zal er vandaag weer gebeuren? Ze zijn voortdurend bezig met het probleem en dat kost veel energie. Hierdoor kan het kind minder energie steken in het leren, waardoor de leerresultaten achteruit gaan.

Ze kunnen niet (meer) voor zichzelf opkomen, ze voelen zich onveilig en weten niet hoe ze dat kunnen veranderen. Het gepeste kind moet leren op een goede (voor het kind veilige) manier hulp in te roepen bij leerkracht en ouders.

Een kind dat wordt gepest, schaamt zich daar vaak voor. Het is bang zijn ouders teleur te stellen. Het kan ook zijn dat een kind thuis en op school niets zegt omdat het pestprobleem onoplosbaar lijkt. Het is misschien bang dat het probleem juist groter wordt. Stel je voor: je vader of moeder zou wel eens contact op kunnen nemen met de ouders van het kind dat pest of met de leerkracht op school!

Misschien brengt de leerkracht in de klas het probleem ter sprake, dan weten de klasgenoten dat er 'geklikt' is. De pesterijen worden dan misschien juist erger.

Kinderen die gepest worden hebben zo snel mogelijk hulp nodig. Hoe langer de situatie voortduurt hoe moeilijker het voor een kind wordt om zich anders, meer weerbaar, te gedragen. Het kind gaat zich uiteindelijk gedragen als een slachtoffer en komt in een vicieuze cirkel. Er bestaan goede boeken en trainingen voor kinderen die slachtoffer zijn of dreigen te worden.

Spoor 4: de pester

De kinderen die pesten hebben meestal moeite om op een leuke manier met anderen om te gaan. Ze zijn niet of onvoldoende in staat een gezonde relatie op te bouwen. Ze willen sterker en groter zijn, de baas spelen. Ze hebben vaak moeite om hun problemen op te lossen en gevoelens te uiten. Echte vriendschappen hebben deze kinderen meestal niet waardoor ook zij vaak eenzaam zijn. Kinderen die andere kinderen pesten kunnen daarvoor altijd wel redenen bedenken.

Het kan zijn dat ze indruk willen maken op andere kinderen, het kan ook zijn dat ze niet weten hoe ze op een positieve manier contact kunnen leggen. Pesten kan beginnen als een spelletje. Soms is een kind gewend overal een strijd van te maken, moet het altijd de beste zijn. Soms helpt het om inzicht in die redenen te krijgen maar dat hoeft niet altijd.

Vaak snappen kinderen zelf niet hoe het ontstaan is. Belangrijker nog is dat ze niet begrijpen wat de gevolgen van hun gedrag zijn.

Meestal hebben de pestende kinderen niet in de gaten hoe afschuwelijk het pesten is voor het gepeste kind. Terwijl het gepeste kind vreselijk bang is voor de pauze of niet op straat durft te gaan, ziet de pester het nog steeds als een lolletje.

Het pestende kind merkt dat het succes heeft en dat smaakt naar meer. Bewonderd door andere kinderen gaat zij of hij door met uitschelden, afpakken of schoppen. Door het pesten versterkt het kind zijn of haar plaats in de klas of het vriendengroepje. Na een tijdje wordt het een gewoonte om het slachtoffer te pesten zodra de gelegenheid zich voordoet. Hoe langer een kind pest hoe moeilijker het is dit gedrag weer af te leren.

Pesters hebben hulp van hun ouders en leerkrachten nodig om dit te kunnen begrijpen. Zij hebben duidelijke richtlijnen nodig in wat acceptabel is en wat niet. Ook over de consequenties (straffen) moet duidelijkheid zijn. Kinderen die pesten krijgen op school hulp bij het aanleren van ander gedrag.

Kinderen die zelf pesten zullen thuis niet gemakkelijk over het pesten praten.

Soms beseffen ook de ouders niet dat hun kind pest, als ze het wel weten hebben ze geen idee hoe ze ermee om kunnen gaan.

Spoor 5: de meelopers

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten. Sommigen kijken alleen toe, anderen doen af en toe mee. Veel kinderen houden zich afzijdig als er wordt gepest.

Als ze het zouden opnemen voor het slachtoffer, lopen ze de kans zelf gepest te worden. En iedere dag zien ze hoe erg dat is. Veel kinderen voelen zich schuldig dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of een volwassene te hulp roepen.

Er zijn ook kinderen die absoluut niet in de gaten hebben dat er gepest wordt.

Ze zien misschien wel iets gebeuren, maar kunnen de ernst van de situatie niet inschatten. Het kan ook zijn dat ze stoer gedrag interessant vinden en denken daardoor populair in een groep te worden. Door een beetje mee te pesten voelen ze zich niet zo erg verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt uitgericht.

De kans is groot dat deze kinderen steeds vaker gaan pesten, dan behoren ze tot de pesters en niet tot de meelopers.

Kinderen die niet pesten en niet gepest worden denken vaak dat zij er niets mee te maken hebben. Toch is deze groep het grootst en sterkst. Het is belangrijk dat deze kinderen snappen wat er gebeurt en hoe zij kunnen helpen. Hoewel ze geen actieve rol spelen bij het pesten, zijn zij medebepalend voor het voortduren van het pesten.

De pestende kinderen voelen zich gesterkt door de instemming van de toeschouwers en de gepeste kinderen voelen zich in de steek gelaten.

Als andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pester zeggen dat hij moet ophouden, verandert de situatie aanzienlijk. Het pesten wordt dan minder vanzelfsprekend. Het helpt als kinderen die minder betrokken zijn bij het pesten zelf, de leerkracht inlichten

Onze aanpak

Onze aanpak is gebaseerd op 3 fases

1. Voorkomen
2. Aanpak
3. Sanctie

1. Voorkomen (preventief)

De school:

- Het anti-pestprotocol is beschikbaar voor ouders via schoolopdekaart.nl
- Bevordert een goed pedagogisch klimaat
- Zorgt ervoor dat het thema 'pesten' aan de orde komt tijdens het lesprogramma. We gebruiken hiervoor de methode 'HiRo'.
- Onderkent de voorbeeldfunctie, kan stelling nemend en is eenduidig in de aanpak
- Geeft lessen mediawijsheid
- Bespreekt de gedragsregels van de school en de leerkracht stelt samen met de leerlingen in de eerste weken van het schooljaar gedragsregels op met en voor de groep. Lesprogramma 'Goed van Start'.
- Evalueert tijdens de groepsbesprekingen de impact en de grootte van het pesten op school.
- Bespreekt in groepsbesprekingen, gesprek tussen groepsleerkracht en IB'er, de ontwikkeling van de groep en de leerlingen individueel op sociaal emotioneel gebied
- Onderneemt actie indien er signalen zijn van pesten via de vijf sporen aanpak.

2. Aanpak

Vermoeden van pesten:

- Overleg of/welke actie met directie en ib'er
- Aandacht in de klas schenken aan het onderwerp 'pesten'.
- Leerlingen aanspreken die betrokken zijn
- Afspraken maken met leerlingen/groep over omgaan met elkaar.
- Ouders van betreffende leerlingen inlichten
- Melding in dossier leerling en/of groep maken en afspraken maken over terugkoppeling.
- De groep in kaart brengen d.m.v. sociogram opstellen.

Constateren/waarnemen van pesten:

- Overleg of/welke actie met directie en IB'er
- Bespreken in de klas, waarbij stelling genomen wordt, bespreek wat er is gebeurd.
- Rol van de groep bespreken
- Hulp bieden aan de pester en gepeste, door middel van gesprekjes.

- Ouders van betreffende leerlingen inlichten
- Melding dossier van leerling en/of groep maken en afspraken maken over terugkoppeling

Herhaaldelijk pestgedrag

- Overleg of/welke actie met directie en IB'er
- Gesprek met ouders en ect. directie en lb'er
- Melding dossier van leerling en/of groep maken en terugkoppeling binnen 2 weken
- In kaart brengen van eventuele bijkomende hulpvragen met betrekking tot zelfbeeld/sociale vaardigheden van de pester en gepeste. Wat heeft dit kind nodig om los te komen uit het patroon?

Mogelijke sancties

- Gesprekken tussen pester en gepeste waarbij pester excuses aanbiedt
- Opvolging van de situatie door gesprekken met pester en gepeste.
- (tijdelijk) werken op een andere plek buiten de groep
- (tijdelijk) niet buiten spelen, indien pesten buiten gebeurt.
- Time out, Verwijdering of schorsing
Dit gebeurt door de directie conform het protocol 'Time out, schorsing en verwijdering'.